

Slovenški dom

Leto X. — Štev. 15

IZDAJA ZA NARODNE PIONIRJE
TEDNIK ZA POLITIČNA IN KULTURNA VPRAŠANJA

PREIS · CENA
L 2.—

Sobota, 14. aprila 1945

Kaj bi bilo, če...

Ce si kateri narod v Evropi ne sme gledati boljševizma delati nobenih utvar, potem smo to Slovenci. Zato se nam ni treba nič spraševati, kaj bi bilo, če bi Sovjeti prišli. Prednja straža in podaljšana roka boljševizma pri nas je Osvobodilna fronta, ki že širi leta v malem, to se pravi, kjer more, počne vse tisto, kar delajo Sovjeti drugod na debelo. Od nje smo doživeli Loško, Suhokrajinsko in Belokrajinsko republikos; od nje smo doživeli — navzle lepin besedam in obljubam in amnestijam — Turjak, kočevski proces, Grčarice, Jelendol, Mozelj, prisilne izgrome in odgone na prisilno delo, pozige Hinj, žvirč in drugih krajev, ki niso marali v novi red; doživeli raznolitve, to je rope in zakrinkano uvažanje kolektivističnega gospodarskega nasilja. V rokah imamo neizpodobitne dokaze o tem, kaj bi ta podaljšana roka Sovjetov nprizorila v Ljubljani in po vsej naši domovini, če bi tam zavladala. V dokaz nam je tudi Beograd.

Zaradi tega vidi ogromna večina našega naroda svojo rešitev samo v zmagi nad komunizmom in boljševizmom, predpogoj za zmago pa v oboroženem boju, v katerega se je naše ljudstvo spustilo prisiljeno po dveletnem divjanju in morji Osvobodilne fronte.

Slovenski narod je hotel živeti v miru na zunanj in na znotraj. Ce ga je sedanja vojna tako strahovito udarila, ga je udarila zgolj po krvidi OF, ki je s poskusi za zanetitev krvave socialne revolucije ljudstvo privrgla najprej do obnpha, iz katerega je bil možen samo en izhod: neusmiljen, nepomirljiv in neizprosen oborožen boj do konca, da se med dvema ognjemeta vsaj nekaj reši.

Tudi del našega naroda, zlasti nekateri njegovi politiki, so v začetku verjeli, da je mogoč smatrati komunizem kot navadno politično skupino, kot sogopodenika, s katerim se da spodbudno in celo demokratično razgovarjati in vladati. Kratki razvoj je vse tiste, ki so v kaj takega verjeli, pončeli, da pozna komunizem do drugeče mislečih samo dva načina v občevanju: popolno podreditev, to je vključitev v komunistične težnje in delo, ali pa samokres. Sicer bi bili to lahko vedeli že iz politične zgodovine zadnjih desetih let iz raznih Ljudskih front, iz uvažanja sovjetske demokracije v balkanskih državah, na Finskem in drugod, toda človek in še zlasti Slovence se uči le iz tistega, kar poskusi na lastni koži.

Mi smo se učili, krvavo učili in tudi nančili. Žal, ne še vsi. Še danes, ko je pol naše domovine prizadete po revoluciji, ali in drugo besedo, po uvažjanju rdeče demokracije, in ko nam titovina v Srbiji ter vse, kar jo spremlja, vsak dan znova dopoveduje, da je sprito povod segače boljševske poplave pravilna in odrešilna samo tista pot, ki smo jo ubrali, ko smo vzel puško v roko, se dobe ljudje, ki pripadajo stranki ptiča noja in vsega tega močno videči, ker vidijo samo sebe in so zaverovan sami v svojo, edino zvezlavno politično modrost. V kolikor ti ljudje tiče svojo slepo modrost zase, nas ne zanimajo, dasi bi zlasti njim privoščili, da bi jih tista stvarnost, ki jo že širi leta doživlja velik del našega naroda, neusmiljeno udarila.

Zaradi tega narodnega trpljenja, zaradi ogromnih žrtev, ki jih je zahtevala revolucija, zaradi tistih stotin in stotin čistih v idealnih ljudi, ki so dali v obrambi naroda pred revolucijo svoje življenje, pa moramo obsojati in razkrinkavati tiste, ki hočejo iz svoje pogubne stepote delati politike ter jo po skrivenih politih prikazovati narodu kot edino pravilno in danes edino zvezlavno.

Med te moramo še vedno pristevati del tako imenovane sredine. Mi si gledate sredine nismo nikdar belli glave, kam jo je treba pristeti: nameč na levico, to je k OF. Vsa ta štiri leta je sredina izkazovala usluge in poklanjanja simpatije samo ajej, to se pravi komunizmu. Nekateri vodilni današnji sredinci so bili prvi dve leti celo točno poučeni o značaju, delu in načrtih, torej tudi o umorih OF. Ni nam znano, da bi bili kdaj povzdignili glas proti temu, ter to zločinsko in bratomerilsko druščino obsojili, ali pa vsaj žrteve, ki jih je dolobil ža pokolj, o njihovi usodi opozorili. Če so kaj obsojali, so vedno obsojali le samoobrambo naroda ter so umorjenca dolžili krivde za umor, morilice nikoli. Sprito tisočev uničenih slovenskih domov in desetičkovih žrtev so videli nasilje samo v nujni in upravičeni samoobrambi trpečega naroda. Iz dokumentov, zaplenjenih zlasti zadnje čase v raznih arhivih OF in KPS, je sramotno, im v zločinska vloga naše sredine povsem jasna in bo nikoč tudi do kraja z imeni in dejanji razkrivana.

Nazvite vsem, kar se godi po svetu, nazvite vsemi, ki jo je prav sredine doživel a. pr. na beograjskih kandelabrih nazvite temu, da je tudi OF nanoj pljuvala in ji zapira vrata, pa del te naše sredine še vedno vztraja pri svoji neovenski in samoroliski ter za narod zlasti v teh časih škodljivi politiki. Ta del sredine še vedno govoriti: »Saj ne vemo, kaj bi bilo, če...« Zgovoren dokaz za to nam je »Mlada Slovenija«, podtalni letak tako imenovanega gosarjevskoga krila sredine. Ta označuje v številki z dne 5. aprila sedanje stališče sredine takole:

»Nasprotnje močni oblasti, zanikanje dela, zakonitosti in svobode v njunem okviru, izdajstvo zastopanja narodnih koristih na zunaj predstavlja anarhijo in državljanskovo vložko. Danes v Jugoslaviji mnogi znaki napovedujejo obroj.«

V Beogradu obstoji Titova vlada, ki naj bi po sklepih velikih zaveznikov pomenila široko demokratično koncentracijo. Tudi to vlado moramo presjeti iz vidika, ali bo voljna in zmožna zagotoviti red, zakonitost in svobodo v njunih mejah, to se pravi temelje, ki so pogoj, da izkoristimo mir. V ozadje pa morajo stopiti vsi ozki strankarski in strankarsko ideoleski vidiki. (1)

Negativni znaki, ki zmanjšujejo voljnost in zmožnost vlade, da izpolni naloge oblasti, so tiste:

1. Večina prebivalstva v Jugoslaviji nima zaupanja v Titovo vlado. Velik del ji odreklo priznanje in stoji na stališču oboroženega odpora. To so srbski prostovoljci, četniki, hrvaški pastni in domobranici in slovenski domobranici.

Slovenska mati — up in poroštvo naše bodočnosti

ZNAČAJ IN CILJI TITOVE VLADE

Titova vlada v Beogradu staja 28 ljudi — tolko, kolikor jih ni stela nikoli nobena vrla v prodvojni češarski Jugoslaviji. Od tega števila je za 20 ljudi uradno znano, da so člani Komunistične partije. Ti so:

Josip Broz-Tito, predsednik vlade in minister za obrambo (sekretar Centralnega komiteja KPJ, to se pravi predsednik KPJ); Edvard Kardelj-Krištof, drugi podpredsednik vlade in minister za prizravo volitev (!); dr. Josip Smidčaka, minister brez listnico; Vlada Zečević, notranji minister; Franjo Prol, minister za sodstvo; Vladislav Ribnikar, minister za prosveto; Sreten Žujević-Crni, minister za finance; Todor Vujašinovič, minister za promet; Andrija Hebrang, minister za industrijo; inž. Nikola Petrušević, minister za trgovino in nakup; Sulejman Filipović, minister za gozde; Mane Andrejev, minister za rudarstvo; dr. Anton Kržišnik, minister za socialno politiko (znan iz morilskega procesa v Kočevju); dr. Zlatko Sremac, minister za rudarstvo; Jaša Prodanović, minister za Srbijo; dr. Pavle Grgorić, minister za Hrvaško; Edvard Kocbek-Tratar, minister za Slovenijo; Emanuel

Čučkov, minister za Makedonijo; Milovan Djilas, minister za Crno goro; Rodoljub Colaković, minister za Bosno in Hercegovino.

Včela teh komunističnih ministrov je bila že v bivši državi zaprija in obsojena zaradi političnih zločinov (atentatov itd.) ali zaradi kriminala: tativne, ropa itd.

Štiri nadaljnji ministri so znani po tem,

da so v svojem političnem delu vedno povsem soglasali s komunisti, zlasti zadnja štiri leta. Torej jih lahko mirno prištevamo k pravim komunistom. To so: dr. Vaso Čubrilović, minister za kmetijstvo; dr. Sreten Žukovavljević, minister za kolonizacijo; dr. Drago Marušič, minister za pošto in železnic; dr. Sava Kosanović, minister za informacije.

Kot nekomunisti so znani le: dr. Ivan Šubašić, zunanjji minister; dr. Juraj Sutej, minister brez listnico; dr. Rade Pribičević, minister za gradnjo ter Milan Grol, prvi podpredsednik vlade. Razen dr. Šubašića to je vse.

Potem takrat je nova demokratična in koncentracijska, to je iz vseh strank ustavljena ljudstva 85% ali sedem osmin komunist!

S tem je točno označen njen značaj in njeni cilji.

Ta vlada je pred kratkim dala dolgo izjavilo o svojem političnem in delovnem programu. Po tej izjavi so cilji Titove vlade:

a) pospešena organizacija in oprema Titove vojske za nadaljnje osvojevanje ozemlja bivše Jugoslavije;

b) vzpostavitev močne oblasti, ki naj izvede čimprejšnjo boljševizacijo vsega ozemlja, zasedenega trenutno po tolovljih;

c) uničenje vodečega narodnega sloja, ki bi ugotriligrati kako vlogo pri narodnem odporu, deloma pa so proti njej brez moči, ker so nasilno sfanatizirane mase njihova največja opora;

d) priprave za »volitve« in »plebiscite«, ki naj bi demokratična način: odstrani monarhijo ter jo nadomesti s čisto komunistično vladavino;

d) ker so danes v Titovih, t. j. Stalinovih rokah vsi ustanovni faktorji: kralj (ki tem, da je bil prisiljen ravnati po diktatu), regentski svet (da se tudi vladar kot zapreka boljševizaciji izključi), vlada in vojska;

e) ker so danes v Titovih, t. j. Stalinovih rokah vsi ustanovni faktorji: kralj (ki tem, da je bil prisiljen ravnati po diktatu), regentski svet (da se tudi vladar kot zapreka boljševizaciji izključi), vlada in vojska;

f) sestavitev vlade, v kateri imajo popolno premoč komunisti. To, da sede v vladi tudi nekomunisti, ne zmanjšuje pravničke vplive, pač pa zmanjšuje na nihod nihov veljav, ker bodo morali biti le lutke. Tudi vlada je v Beogradu v Titovi oblasti;

g) ker so danes v Titovih, t. j. Stalinovih rokah vsi ustanovni faktorji: kralj (ki tem, da je bil prisiljen ravnati po diktatu), regentski svet (da se tudi vladar kot zapreka boljševizaciji izključi), vlada in vojska;

h) tak položaj podpiranja Titova po Anglo-ameriških in dajanja prostih rok na vsem ozemlju bivše Jugoslavije — bo trajal vse doletje, dokler ne bo prišlo do razdora med zavezniki, t. j. do tretje vojne;

i) Ljudstvo pod Titom se ogorčeno bori proti tujemu redu, načinu in ljudem in Titu le, saj se tudi niso mogli boriti proti Titu in Londonu, se mu bodo tem manj mogli upirati v Beogradu;

j) po sestavitev kraljevega namestništva in vlade je Tito bil lahko zadovoljen. To zadovoljstvo se je pretvorilo v pravo zmagovalstvo, ki je izbruhnilo na dan posebno priznani dneva Rdeče armade.

Po sestavitev kraljevega namestništva in vlade je Tito bil lahko zadovoljen. To zadovoljstvo se je pretvorilo v pravo zmagovalstvo, ki je izbruhnilo na dan posebno priznani dneva Rdeče armade.

5. Narodom, ki sicer še niso pod Titom, so mu pa le obljubljeno, mora biti vse gornejše v naslednjih nauki:

S Titom in njegovimi ne more biti niti najmanjšega sporazumevanja, kaj se spomina, kajti tu je Tito močnejši! Z njim je mogoč samo pogovor z orožjem.

Dalje na 2. strani.

* * *

NOV SOVRAŽNIK SOVJETOV

Svedki listi poročajo, da je voditeljica boljševiškega ženskega gibanja v zasedeni Letonski imela pred štirinajstimi dnevi zelo poučen govor, ki daje jasno sliko o bodočem razvoju, kakor si ga zamisljava Sovjeti za Evropo in za ves svet. Med drugim je dejala:

»Boljševiške žene ne smajo misljiti na to, da bi se po sedanjem vojnem odpošle, takoj Sovjetsko zvezo ograža nov, mogočen sovražnik. Sovjetske žene morajo biti pripravljene, da bodo ob strani moških tega novega sovražnika potokle. Zlasti se sovjetske žene ne smajo zamišljati, da se bodo v bodočem mogoč posveti domaćim opravilom. Za to bodo tudi za naprej skrbile kolektivne ustanove.«

Svedki listi, ki o tem govoru poročajo, pravijo, da mora označiti »nov, mogočen sovražnik, pomeniti le Anglo in Ameriko. In imajo najbrž prav!

(Po »Adria Zeitung«)

MI V TUJEM ZRCALU

Tržaška »Adria Zeitung« je 25. marca prinesla zanimiv uvodnik svojega glavnega urednika dr. Piricha. Pisec v njem politično označuje Italijane, Slovence, Hrvate in Srbe, narode, katerih nacionalna in politična težnja se danes izkraja na prostoru med Jadranom in Alpami.

Slovence politično označuje takole:

»Naslednji narod, ki odločilno sodoloča mnogolični značaj tega prostora, so Sloveni. Slovene politično lahko delimo v tri glavne skupine: v klerikalne in liberalne nacionaliste na eni strani ter v boljševike in njihova kostrunoma podobne prizanke na drugi strani.«

Od teh skupin se zlasti klerikalci in boljševiki takoj sovražijo, da more to sovražstvo pravilno označiti le beseda »peklenec«.

Skupina liberalcev, ki je v primeru z obema prejšnjima vendar bistven manjša, je sprito grozeč boljševske nevarnosti s klerikalci sklenila nekako »pogodbo o nenačadanju« vendar se eni in drugi navezadno vendar posebno ne morejo. Oboji dajo tudi v političnih čustvih na izročilo. Četudi je staro, prijazno gesto, s katerim so izrazili drug drugemu svoje simpatije in ki se je glasilo »Tu Orel — tu Sokol«, medtem utihnilo, vendar najde kje v kakem kotičku njihovega srca le še vedno ljub odmeh.

To tradicionalno nasprotje sega včasih tako daleč, da se ne malo liberalcev pri vsem odprtih do komunizma gre rajši partiizane, kakor pa bi se pridružili strnjeni protiboljševiški fronti, ki pa ji pač dajejo značaj oni drugi.

Ce si vse tri skupine niso sicer edine v ničemer, so si skoraj tako kakor edine vegardajo v nečem: v svojih zatrdno ne pravnečnih občutkih do zahodnega soseda, ki jim, jih nič manj vneto ne vrača.

K tem izvajanjem uglednega nemškega časnikarja moremo priporočiti le, da nam tako pravilnega političnega zrcala ni zadnja leta pomolli pod nos še nihče.

TITO PRIZNAVANIA

Odkar je »genialni strateg« po zaslugu rdeče armade postal okupator Srbije, kamor zaradi narodnega odpora tri leta ni mogel niti stopiti, nenehno tul v svet, da je vse narod navdušen zanj. Tujim zastopnikom v razdejanem Beogradu meče pesek v oči z gaganjanju sestranga ljudstva na mitingu, ki naj bi dočakovali navdušenje za svobodo in zanj.

A da Srbiji le ni vse tako, kakor bi Titu rad dopovedoval svetu, in da ljudski odpor proti njemu bolj in bolj narašča, priča njegov govor, ki ga je imel 27. marca v Beogradu. V njem pravi:

»Toda ne naslajajmo se preveč nad uspehi na bojnem polju. Se so sovražniki v notranjosti naših pokrajin... Na nas, ki smo tu in ki smo živeli ostali, na nas vseh je, da varujemo pridobljivite... pred zunanjimi in notranjimi sovražniki... Toda mi jih kličemo: niso več tisti časi,

Hotederščica – en primer za sto drugih

Vzroki in krvci komunizma v trpeči slovenski vasi (II.)

Kot terenca in agitatorja za tolovajstvo ne smemo pozabiti omeniti tudi Isteniča Franceša, ki je po ženi dobil lepo, nedolženo posestvo. Toda bil je največji leuh v vasi, živel je pa kakor največji magnat. Nekoli so se n pritaknil najmanjšega dela. Hodoval je ves dan po vasi od hiše do hiše, od goštine do goštine ter jedel in pil. Bil je malikovalce svojega trebuha. Lenar je dobitval zlaha, s tem da je neusmiljeno izskaival svoje lepe gozdove. Oblast je postala manj pozorna, ko je videla, da bo otrokom vse premoženje zapravil, zato mu je postavila skrbnika.

Ta mož je govoril zdaj samo o boljševikih in preročeval skorajšnji njihov prihod. Lepo tisočake iz svojih gozdov je dal tolovajem, da bi si kupil mesto za domov. Zdaj tudi on že dela pokora za svoje postopanje.

Grob, euron, pretepaški človek je bil krajča Leskovec Janez, ki je poenčil vse mogoče neumnosti in hudožnike. Leta 1942 je bil odpeljan v internacijo. V jeseni 1943 so ga vrnili domov kot pravi komunist in barvo ni nič več skrival. Kot kurir je prenašal vse dan pošto tolovajem od Slemenko skozi Hotederščico v Novi svet do Miklavca, pa tudi vodil jih je po hotenjski okolici.

Da bi prikril svoja pota, je jemal s sabo hčerkjo Vido in kot kažipot hodil nekaj deset metrov pred tolovajem, da bi odvrali od ljudi sum. Da je prenašal rdečo pošto, je sam priznal, le tajil je, da bi jo vsak dan. Ke smo imeli v hotišči celo v tolovajskem štabu tudi prisilno mobilizirane, so ti tečno poročali, kaj delajo hotenjski terenci. In tako se je izvedelo tudi, kaj delo Leskovec Janez za komuniste. Čas ozdravi najhujšane, pa tudi odkrije največji, zločince in grehe!

Vaške straže

Hotenjski komunisti so hitro dobili navoda, da redčega »papeža«, Albrehta Ivana, da se morajo vtiči v vaško stražo. Kako pišano družba se je na lepem znašla v družini vaške straže. Dobri fantje so se začeli pritoževati, da komunistom ne morejo zaupati ne sebe in ne vasi, pa niso uspeli. Komunisti so zavzeli prva mesta. Protikomunisti so imeli pravico lo molčati in hoditi na stražo.

* * *

Najbolj delavnji komunisti v VS so bili: Plečnik Jože (Jurček), poznejši politkomisar, ki je neko noč dal odpeljati na Ravnik voz živil za goščarje. Nočna patrula je bila vsa rdeča razen enega stražarja, kateremu je Jurček Jože zagrozil, da ga hodo ubili, če jih bo izdal. Ta Jurček Jože je rojal leta 1944 kot tolovaj po Rovtah, kjer so ga rovtarski domobraneci ujeti in poslali na varenje.

Druži partitec v VS je bil učiteljičnik Rajer Albert. Tudi ta je igral dvojno vlogo. Bil je nekaj časa Italijanski zaupnik v Go-

renjem Logatecu (v gradu), hkrati pa je imel zvezze s komunisti. Dne 9. septembra 1943 je šel v hosto. Nakaj časa je rekviriral in ropal po Ravniku in bližnjih okolicah kot politkomisar, sedaj pa se je kot strahopetez najbrž umaknil nekam na varno.

Ker je bilo delo politkomisarja zanj preteko, je postal propagandist v OF.

Cepon Vinko, bivši stražnik, je imel v VS stopnjo narednika. Poslali so ga v bližnjo hribovsko vasičko Zibrške kot poveljnika voda VS. V Zibršah se ni bilo treba batiti tolovajskih napadov. Enega so sicer naredili zaradi lepšega, da je bil Cepon krit. Vsak dan so hodili loviti srnčake, srin in zajce in se prav dobro imeli. S tolovaj so bili pa dogovorjeni, da drug drugega ne bodo napadali. Za ta dogovor so vedeli sveda samo komunisti v VS. Cepon Vinko se je v Zibrški neprenehoma shajal s komunisti.

Cuk Ivan, posestnik iz Hotederščice je veden ostro ugovarjal, če mu je kdo v obraz zahobil resnico, da je komunist. S puško je jezno tolkel ob tla in zatrjeval, da ni komunist. Kadar je pa bila vaška straža na pogonu za tolovajem, so kradel našim ljudem vse, kar mu je prišlo pod roko in mu je ugaialo. Tako sta leta 1943 or in njegov polbrat Lado do kraja izropala nevšteto, ki je imela vse pripravljeno za poroko. Madež je očitki so leteli na vso vaško stražo. Ko je komandir naredil preiskavo, sta na hribniku skrila, po preiskavi pa jih odnesla domov. Tudi ta dva sta pozneje občašla k tolovajem. Cuk Ivan je takoj postal komandir tolovajške čete. Vsakomur je jasno, da prisilni mobiliziranci ne postano takoj komandir čete, kadar bi bila rada dokazala ljudem njegova mati, da je bil prisiljen. Cuk je šel v gospod 9. septembra 1943, 23. marca 1944 ga je zadela krogla na Mšedvedjem brdu pri Rovtah, ko je prišel napadat rojstno vas.

* * *

Delavec in pomembni za komunizem v Hotederščici je bil Vavken Franc (Popit), eden glavnih v najbolj delavnih terencem. Tudi v VS je bil nekaj časa. Od leta 1942 pa do 8. septembra 1943 je bil zmeraj na poti in nosil v nabrhniku vse mogične stvari, zlasti hrano za tolovajem. Poldne je izginil težko obložen iz vasi, kar da gre po delu, pozno zverčev se je pravral domov. Leta 1942 so ga Savojoči zaprili: kakor so trdili, radi tihotapstva. Na prošnjo domačega župnika je bil izpuščen iz Jezeca, stopil v vaško stražo, pa klub temu imel že vedno zvezze s komunisti v hotišči. Rdeči komisar Albreht Ivan ga je izbral za hodočega ženina svoji nezakonski hčeri Šlepi. Vidi: in ga pripravljal za veliko nalogu, da nekoč prevzel mesto rdečega komisarja za Hotederščico.

Ključ težošli je bil močno lahkooveren. Kljub temu pred 8. septembrom 1943 je italijanskim delavcem delil komunistično berivo v gostilni pri Tonetu. Še tisti dan so odpeljali v jeko njega, Grudna Janeza in Brezovnik. Drugi partitec v VS je bil učiteljičnik Rajer Albert. Tudi ta je igral dvojno vlogo. Bil je nekaj časa Italijanski zaupnik v Go-

renjem Logatecu (v gradu), hkrati pa je imel zvezze s komunisti. Dne 9. septembra 1943 je šel v hosto. Nakaj časa je rekviriral in ropal po Ravniku in bližnjih okolicah kot politkomisar, sedaj pa se je kot strahopetez najbrž umaknil nekam na varno.

Bil je med tistimi, ki so 9. septembra 1943 streljali na domačega župnika in na begunca Kapus Jožeta. To je bila Zahvala skoraj tri meseca, ko je nastopilo novo, v boju prekašeno domobranstvo. To je klicalo neštetično hrambo nad domobranstvom. To je klicalo neštetično hrambo nad domobranstvom. To je klicalo neštetično hrambo nad domobranstvom.

Vavken se zdaj potika po Gričarevcu in Novem svetu. Njegova družina pa raznasa po vasi govorijo, da bi rad priselj domov, a se boji domobranec, ki ga hodo ubili. To je samo prazen izgovor, ker vsa občina veda, da domobranci doslej niso ubili niti enega od onih tolovajev, ki so jih ujeli v boju, kar zelo onih, ki se sami javijo! Ko so tolovajni šeštiri napadali Hotederščico, je priselj tudi Vavken požigat hotenjske hiše. Prvo je začel svojo rojstno hišo. Ko so mu v Novem svetu rekli: »Ali se ti niso ne smili rojstna vas in tvorja hiša, ki sedaj goris, prebledel, nato pa hitro zarobljal?« Pa naj se predajo, k...«

Pozimi leta 1944 je uropal na cesti pet parov konj, ki so vlekli plaz za oranžne snege. Med temi petimi pari je bil tudi par njegove metere. Kaj je na to rekla mati in sestre, ki so tudi vse navdušene za tolovajem, ni znano.

Komunisti v vaški straži so bili že naslednji: Leskovec Alojzij, Hotederščica 33, ki je pridno zalagal tolovajem z živežem. Brat Grom Johan in Jože, ki sta bila znana kot največja delomržča. Jože pa kot hud pijanev in bogokletnež. Oba brata so domobranci ujeti: Johana v rojstni hiši, drugega v gozdju v Novem svetu. Tretji brat je spravil k tolovajem. Dalje ne smo more pozabiti komunistično begunske družine Brezovnikovke, ki je sama zaprosila za presečišč iz Stajerske v Ljubljansko pokrajinijo v Hotederščico. Imela je odlične zvezze s Savojočimi. V to družino so se hodili karabinjeri ženit k dvema dakteletoma. To je bilo baje potrebno, da se je družina krila pred karabinjerji, ko so njeni člani te družine po drugi strani imeli najboljše zvezze s tolovajem. Ob dakeleti sta se takoj naučili italijanskega jezikata, da sta laže služili namenom komunizma.

Ta družina, ki je na vse grlo vpila, kako je zavedno »načrnat«, je bila najbolj italijanofilska in hkrati komunistična. Brezovnik, svak rdečega komisarja Albrehta Ivana, zavozen trgovec iz Vojnika na Stajersko, je pridno hodil po hotenjskihi hišah in napovedoval »noves čase, ko bodo ljudje dosegli raj na zemlji. Ko so v Hotederščici postala tla prevroča, so jo pobrisali. Ena deklo pa je šla v zapor kot terenka.«

Zelo važno vlogo sta igrala komunistična terenca Gabrovšek Jožef in poštarska Baydek Ljuba.

Gabrovšek Jožef je zapustil v Kranju ženo in dva otroka in priselj v Hotederščico leta 1941. Bil je za Albrechom najbolj pretkan terenec v Hotederščici. Po poklicu elektromontir je imel precej dela po hišah, da je popravljal in napeljavil električne naprave. To je delal zato, da je legle začrval svoje komunistično delovanje. Teden za tednom je hodil na Kalco h komunističnim sestankom, v Logatec k rdečemu zgodovinariku dr. Demšarju in v Idrijo po električne potrebske.

Nikdar in nikjer ni pozabil oznanjati komunističnega evangelijsa. Govoril je z ljudmi nekako takole: »Kristusov evangelij je po približno dvatisočletni praksi odpovedal. Ni prinesel narodom tega, kar so od njega pričakovali. Ni več kos, da bi osrečil narode in jim prinesel pravice in socialni red.«

Na ugovor nekaterih, da Kristusov evangelijs zato ni mogel uspeti in osrečiti narodov, ker so ga ljudje zavrgli in se niso ravnali po njem, je vedno trmasto branil svoje, da mora priti drugačen evangelijs, mo Kristusov.

Srečno ranje je hodil zdraviti najprej k Nagode Ivanu, pozneje pa je postal njegov sotrudnik poštarska Baydek Ljuba, s katero je ob nedeljah in praznikih hodil na komunistične sestanke v Novi svet Ljuba je bila savojska vlačnega, ki je držala v salu savojskega zveznega uradnika in ničvrednega karabinjerskega brigadi. Bila jima je vsak dan na razpolago. Ob idradij: Savojočev je zaprla počitni urad, priliznjeno jemača Savojočem orožje in ga dajala vaškim komunistom, ki so se tisti dan (9. sept.) od-

7. nagrada 30.000 lir; II. nagrada 20.000 lir; III. nagrada 10.000 lir.

1. Delo mora obsegati vsaj 10 tisk. pol.

2. Dogajanje romana ali povesti naj bo zajeto iz življenja našega človeka.

3. Nagrajeni pisatelj dobi poleg nagrade še običajen priseljski honorar po tiskovnih polah. S podelitevjo nagrade in priseljskega honorara so od kupljivene vse avtorske pravice.

4. Založba »Luč« si pridrži pravico, da prve nagrade ne podeli, če nobeno delo po njeni preseji ne ustreza v obliki glavnih ozirih, t. j. oblikovno in vsebinsko.

5. Založba »Luč« je pripravljena od kupljivosti, tudi nenagrjenega dela, če ji bodo ustreza.

6. Če bi založba »Luč« smatra, da nobeno poslano delo ni vredno tudi ne druge ali tretje nagrade, bo natečaj podaljšala, vendar v tem primeru nima pravice že vposlanih del od kupljivosti.

7. Rokopisi naj bodo tipkani v dveh izvodih in opremljeni z avtorjevo šifro, posebne, zlepiljene kuverte, v kuverti Ista šifra naj bo napisana na ovitku sami naj bo po navedeno avtorjevo ime in naslov.

8. Rokopise sprejme založba »Luč« do 1. julija 1945.

ZALOŽBA »LUČ« – LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 13, III. nadstr.

»Res, čas je, da vam to povem,« je odgovoril počasi z nizkim glasom. »Čak sem, ker je stvar moralna dozoret, in tudi bal sem se, da ne bi mogli razumeti mojega skeipa.«

Dvignjal je obraz in jih pogledal vse po vrti.

»Odločil sem se, da vstopim v Ježuški red, Čez tri dni odidem v Zagreb.«

Torej je vendarle res... Sklonili so glave in se zamislili. Spomnili so se, kako je bil nekdo izmed njih užajljen in ogorčeno vzlknil duhovnemu vodji: Izbijte mi to neumno, sanjarsko misel iz glave!

»Dve leti sem razmišljjal o tem, torej ni mogoči govoriti o zaletelosti. Jaz sem spoznal klic svojega srca, jaz moram to poskusiti, sicer sem razbit človek.«

Ali je to res pogum? Ali ni beg pred življenjem?

»Čutim dovolj moči za življenje zunanjemu življenju in se odločil za popolnejše življenje duha. Hkrati so strahom mislili na njegovo noyo življenje — oni, ki tako koreninijo v vsakdanjih težavah in skrbih, v velikih trudih in kratkotrajnih uspehsih, v skoraj neprestanem boju za telesne potrebe: za kruh in za obliko.«

Sicer tudi Markovo življenje ne bo potekalo brez slehernih skrivenih bridičnosti in božjih luči.

In oni? Ali se ne bodo do smrti mukom in z različnimi uspehi borili za čednost, in zoper greh? Kdo se bo mogel kdaj pomilovalno ozreti na Markovo samostansko življenje, ako bo imel pred očmi resnico, da je v najhujši ječi tisti človek, katerega duhovno težnje so pogostoma obtežene s telesnostjo?

Naslednje jutro so se oglasile prve plave sinice: ci-ci, ci-ci, ci-ci...

Njihovi zagonetni obrazci, nasmejane oči, pesni v vrski so se poslavljali od zimskega sonca in mraza. Od juga so plavalji beli oblački, južni veter se je zadel na sneg in ga prepajjal z vlagom.

Prej planinskim domom so si vsi namazali smuči, opritali nahrbnike in se postavili v vrsto. Gledali so po gričih in gozdih, po vaških strehah, kjer se je tajjal sneg. Otočno je zadonila pesem ob ločitvi:

Zbogom, gore!
Vaše dvore
varujte krvave zore!

Zbogom, ti lepa, ljuba vas Rakitna!

Ob petju sinic so se spustili na pol. Njene pesme v gozdnih pobojih in temnih globelih, ki so se predali potu skozi gozd. Smuči so šumé letele po kolodetih. Včasi so zaškrtale, in tedaj je tjava snežnica brizgnila na vse strani. V vetru so bucale smreke. Pri-

pravljali v gozd. Tudi sama je šla z njimi.

Tam je takoj navezala svoje stike z Gabrovškom Jožefom, s katerim je živel v divjini zakon.

Neko noč v septembru 1943 so prišli Gabrovšek Jožef, Bavdek Ljuba in še en toljaj iz Gorjencev Logatce zazlavoril domačega župnika, zakaj je pustil v domači župniški cerkvi pridigati o komunizmu in proti komunizmu. Zasljevanje so zaključili z obsoho, da pride župnik po vojski pred sodiščem za »narodne izdajalce«, kjer ga čaka vsa, pet let prisilne dela v kampom, da bo popravljalo to, kar so tolovajti poslušali.

Potem sta se Gabrovšek Jožef in Bavdek Ljuba umaknili v Zaglog, občina Crni vrh nad Idrijo, kjer sta živel kot mož in žena, Bavdek Ljuba je postala v Zaglogu prva »narodna« komunistična učiteljica, dokler je niso dobili hotenjski domobranci.

* *

Leta 1942 in 1943 so popravljali in širili cesto od Kale do Hotederščico. Skoraj vsi delovali so bili komunisti. Kateri poprej niso bili, so pa na cesti postali. Na cesti so delali bivši graničarji, bivši orožniki in nekaj delavcev in vasi. V Hotederščici sta nadz

ZA TEHOVCEM ZDAJ JAVORNIK...

MNOŽIČNI GROBOVI POMORJENIH GORENJCEV
GOVORE ČISTO RESNICO O KOMUNISTIČNI OF

Ni se še dobro sedela prst na svežih grobovih sentviških žrtvem krvavega rdečega narodila nad Gorenjci, že se je znova odprla gorenjska zemlja in vrgla na svetlo nove stranske dokaze komunistične strahovlade na Gorenjskem. Domobranci, ki sedaj tako skrbno stražijo gorenjsko zemljo pred rdečimi zločinci, na svojih pohodih po gozdovih včasih niumogrede natelejo na sledove velikih grobov, ki skrivajo v sebi le z vso naglico pokopane pomorjene Gorenjce, katerih edina krivda je bila, da so hoteli ostati zvesti svojim slovenskim izročilom, svoji veri, svoji zemlji in svoji domovini.

V gozdnih kotlini pokopanih 20 ljudi

Tako so domobranci postojanke Kranj – Stražišče v začetku minulega tedna na svojem pohodu proti Javorniku odkrili nov množičen grob. Ob Suhih nad Rdečim milino so domobranske patrule slučajno prišle do male kotline, iz katere se je po vsej okolici Širil strašen smrad po gnulobi. Ker so navajeni za takimi znaki iskati skrbe grobove komunističnih umorjencev, so takoj sli na delo in po kratkem iskanju odkrili v malii kotlini grob, le slabko zakrit s plastico prsti, iz katere so štrlele tu po tam od dežja izprane kosti. Pričeli so odkopavati in drugo za drugim potoplili iz zemlje 20 trupel, ki pa so bila vsa že čisto razpadla, znak, da so že dolgo v zemlji. Vendar pa se je posrečilo vsaj nekatera izmed njih prepoznati. Tako so v enem mrljicu spoznali Rajerja Filipa, kmetja iz Oreheka št. 13, ki je bil odpeljan jeseni leta 1943 in se ni več vrnil. Bil je poročen in je imel dva otroka.

Rajer je bil umorjen s strelnim v tihnik, kar se na lobanji prav lepo vidi.

DOMOBRANSKE NOVICE

GORENJSKI DOMOBRANCI

so v nastopih pod Blegašem obkobili škofješki tolovaški bataljon in ga povsem gasili. Samo na enem odsek dušišča je obležalo 42 mrtvih tolovačev. Plen, ki so ga prvi temi dobili, je velik.

MED NASTOPI PROTI TOLOVAJEM

okrog Idrije je bilo ujetih 221 razbojinikov, ki so jih pripeljali v Idrijo. Idrijski terenci so na sestankih peli žalostne jeremijsade nad toliko nasreč. Med navadno tolovaško rado je tudi nekaj višjih komunističnih glav in vojskovodij. Slišijo se glasovi, da je bil ujet tudi dr. Vito Kraigher, poveljnik bivšega VOS-a in pozneje rdeči vrhovni državni pravnik, ki ima na vesti organizacije neštetičnih atentatov na slovenskih ljudih.

PROTIKOMUNISTIČNE SILE NA PRIMORSKEM

so do kraja naklestilo komunistične tolpe in zaplenili ogromen plen. Zaplenjen je bil ves arhiv Italijanske komunistične brigade »Garibaldi«, ki se tudi bori za našo svobodo in v kateri je mnogo tistih savojskih komunistov, ki so že včasih pri naših morili, požigali in ropali. Komandant te brigade je dal svojim bataljonskim poveljnikom pismeno povelje, naj se vsak razberi kakor ve in kakor zna, ker ni več živil niti orožja. Vse je padlo v roke protikomunističnih oddelkov. Protikomunistični horci so zajeli več poveljnikov čet, pet politikomisarjev in tri bataljonske komandante. Samo pred polnoletjem enega bataljona je obležalo čez 200 mrtvih tolovačev.

POSADKA GORENSKIH DOMOBRANCEV

iz Kamne gorice je v Voščah našla tolovaški bunker, v katerem se je skrival komunistični intendant Milos. Ko je zavoljal domobranci, da je hotel stisniti, toda krogla iz domobranske puške mu je spodnesa noge. V bunkru so domobranci poleg orožja in streljiva našli mnogo komunistične agitacijske literature.

PATROLA RUPNIKOVO BOJNE SKUPINE

so je pred nekaj dnevi podala v Ložko dolino. Ko so prišli v Markovec, so zvedeli, da se potikajo in umikajo tam okrog ostanki IX. korpusa komunističnih tolpa s Primorskem. Zvedeli so tudi, da stoluje v neki hiši stab korpusa in XXI. divizije in si bili glave z radijskim aparatom. Fanti so pripravili bombe in se odpravili proti hiši. Skbz okno so zagnali osem bomb in visoka tovarišča so je vsa sesedla za mizo. Od tega bomba se je udrl le strop in pokopal rdečo avto, pod seboj. Domobranci so se po opraviščem delu umaknili. Kdo so bili tisti poglavari, domobranci ne vedo, rečli so samo, da so bili vsi v zlatih našivih. Ljudje so pozneje povedali, da so komunisti te svoje poglavarje pokopali skrivaj, kar vedno storijo, kadar pada kak uglednejši komunista, ter strogo prepovedali o tem govoriti.

V SKOCJANU IN ST. JURU

so pokopali žrtve bombnega napada na Žumberk in okolico. V St. Juru so pokopali Štibernika Jožeta iz Pac. v Skocjanu pa Mencina Jožeta in Severja Jožeta. Govornik je ob grobu omnil žrtve, ki jih je dala škocjanska fara v boju proti komunizmu. V skupnem grobu počiva zdaj že 50 fantov iz škocjanske fara, ki so darovali življence za narod. Pogreb je bil veličasten. Stavljeni veneci so pribali, kako škocjanska fara čuti a protikomunistični horci.

PATROLA IZ VELIKIH LASČ

je v noči med 2. in 3. aprilom napadla tolovaške položaje na Prevaljah. V boju je padlo več tolovačev.

V Metnju so komunisti dobili domobranci Kosence Alojza, ki se je mudil doma. Skozi okno ga je eden komunistov obstrell, nakar so ranjenega odvlekl za ekeden in ga ustrellili. Domobranci, ki sta bila blizu vasi, sta potem podrla enega komunista in tolovaškega strojnščarja.

Ni dvoma, da so ga ubili komunisti, ki menjata po vsem svetu najbolj ljubljivo (a način pobijanja svojih žrtv). Poleg strela v tihnik pa je Rajer dobil še zaboldljiv v lobanju, ker morda strelu samemu krvnik ni dovolj zaupal.

V drugem mrljcu so domobranci spoznali tudi jeseni leta 1943 izginulega Kaščigarda Leopolda, kmeta iz Oreheka št. 44, očeta šestih malih otrok. Kaščigar je bil umoran na posebno zverinski način, ki v vsej strahoti prikazuje vso podivjanost rdečih morilcev. Ko so domobranci odkopali Kaščigarevo truplo, prvi hip nihče ni mogel ugotoviti, kje je glava in kje so roke. Videni ni bili nujesni drugega kot neko brez obličju gmočni prsti, med katero so se lepile kosti in preperale oblike. Kaščigar je bil umorjen tako, da mu je rdeči morilec zavil glavo nazaj in mu zlomil tihnik kakor zverini. Lobanja je bila zdrobiljena, roke je imel polomljene in spodvite pod telo, pogled nanj je bil strahoten.

Tretji žrtve, ki jo je bilo mogoče spoznati, je bil Bitenc Franc, kmet iz Oreheka št. 14, oče dveh otrok. Bitenc je bil ubit z nožem, ki mu ga je rdeči krvnik zasadil med rebra tako globoko in široko, da gre do v rano vsi prsti roke. Način, kako so rdeči morili svoje žrtve, kaže, da imamo opravki s poklicnimi zločinci, ki je njihov edini posel množično pobijanje ljudi, ki so jima kakor koli na poti.

Te tri mrljice so domobranci prepoznali, trupla ostalih pa so bila tako razpadla, da tako niso mogli ugotoviti identitete. Vsa so bila tako izmaličena in razločena, da je prvi hip bilo možno videti samo kepe brezoblične prsti, pregnitega mesu in kosti, nad vsem pa je plaval strašen smrad po gnulobi.

Mrtvi pišejo pisma svojcem...

Svojci odkopanih žrtv pripovedujejo, da so še pred kratkim dobivali »pisma«, ki so jih komunistični kurirji primačili od tistih, kjer je po uradnih komunističnih vestih pač ta ali on sedaj odkopani bil kot funkcional v rdečih tipkah. Tako je eden ves ta čas od jeseni leta 1943 pa do danes pisal, da dela tu in tam, da je komandanter in te rdeče edinice, da se mu dobro godi, in tolazil svojce s skorajšnjim povratkom. Dejanško pa so vsa ta »pisma« pisali domači terenci, po katerih, predlogu in obtožbah so bili ti ljudje odpeljani v gozd in zverinsko pomorjeni. Komunisti so tako hčeli svojo zločinsko OF obavarovati pred očitkom, da mori svoje rojake Gorenjce, kar je bil na Dolenjskem v povsod drugi prav z množičnimi umori najbolj poštenih Slovencev odbila množice kmečkega ljudstva, ki je se obranilo v sebi zdrav čut posutenosti in narodne časti. Terenci so včasih o tem ali onem izginulem prinesli poročilo, da je bil začasno prestavljen v drug kraj, kjer na Primorsku, da bi s tem zakrili sled za njim in ga nihče ne bi skušal iskat. Toda resnica je sedaj pred nami. Nihče je ne more vedeti zakriti. Nobena še tako premetana rdeča terenska laža ne more izgrevati, da je OF ves čas svojega obstoja samo varala in jmena lagala, morila njihove najboljše in najzadovnejše ljudi, požigala domove in ro-

pala imetje, vse to pa odevala v lepo blesteče plasti »osvobodilnega« gibanja, ki zahiteva tudi take in drugačne »žrtve«.

Zdaj je tega konec. Množični grobovi pod Tehovcem in pod Javornikom so Gorenjecem odprli oči in jim pokazali, kam pelje pot OF in njene »borbe«. Narodno pobaran sij okrog OF je zbledel in danes stoji to gibanje pred Gorenjci v vsej svoji krvavi barvi. In Gorenjci ga odklanjajo, kakor so, zvesti svojim narodnim izročilom, vedno dosledno odklanjali vse, kar bi moglo kakor koli omadeževati njihovo znano poštenost in slovensko narodno čast. OF, ki je dini najtežje narodove preizkušnje izrabila za svoja zločinska namena ter nastopal med treptim ljudstvom kot nositeljica borbe za lepo bodočnost, je s svojo iz narodnih barv sešlo oblike nekaj Gorenjcev sicer zamamilja, da so stopili na njeno pot, toda danes pa prav tako obračajo od nje v spoznaju, za kakšne cilje se bori.

Ni treba veliko besed, da tudi preprost gorenjski kmet spozna, kam vodi ta nesmiselna v zločinska borba. Zvezajoči grobovi pod Tehovcem in sedaj pod Javornikom so sicer nem, toda grozen opomin vsem, ki še danes omahujojo ali tako zločinsko divjanje OF celo odobravajo. Tisič pa, ki so že dvigli orožje proti komunizmu, so ti grobovi potrdilo, da je njihova težka borba pravilna in sveta, saj se bore za svoj narod in njegovo svetinje.

Zmagali bosta pravica in resnica

Domobranci so izmaličena in razpadla trupla žrtv naložili na vozove in jih peljali svojcem, da jih položi k počitku v blagovščino zemljo. Po vseh, koder se je pomakal žalostni sprevid, so se ljudje zbirali ob cesti in molče s sklonjenimi glavami in grozbi v očeh gledali oskrunjena trupla – strašno delo komunistične revolucije na Gorenjskem. Morda so bili med nemo množični tudi taki, ki so se pred nudyvanjem v OF vdeli zares idealno gibanje in vse njen delo prepojali pod tem vidikom, ker niso mogli verjeti, da bi se za njo v resnici mogel skravati le komunizem v vsej svoji strani resničnosti. Moral se je odpreti tudi grob pod Javornikom, da so se nevernim odpreli oči in srca.

Terenci, ki so do poslednjih dni pred odprtanjem teh grobov še tolazili domače z izmisljenimi poročili in ponarejenimi pismi, so obmlknili. Ostali so pred odprtjem grobov, in razpadlimi izmaličenimi trupli sami s svojim vnebovpijočim zločinom in svojimi lažmi. Kajti – kje je na Gorenjskem še kdaj, ki bi mogel ostati ravnodezen ob teh strašnih odkritjih, ali pa bi celo zločince začovarjal?

Resnica prihaja na dan in je tako možna in glasna, da je ne bo mogla zatrebiti in prepotipiti se tako silna in premetna komunistična agitacija. Resnica zmaguje nad lažjo in prišle bo dan, ko bo tuši roka pravice dosegla zločinca in jih za njihova delanja poplačala tako, kakor to po božjih in človeških postavah, zasušilo.

Verujemo v Boga, ki je v njegovih rokah usoda narodov, in zato tudi verujemo v zmago pravice in resnice.

DANES SPET GREMO!

doma molijo... za zdravje in srečno vrnil... oče naš.

V vasi Višnja je bilo vse mirno. Ljudje so odšli že spati, kajti od žalosti niso vedeli, kaj naj počne. Takoj ko smo prišli v hišo, so nam povedali, da so pred nekoli urami oropali vas. Sedaj so že odnesli pete.

Dva ostanata na straži, ostali pa v hiši, da ne bo preveč mraz. Straža se bo menjala vsako uro. Vas je bila požgana leta 1943, uničena pa po bombardiranju ob času napada na Ambrož.

Ure so hitro minile. Noč je bila temna, zvezde so dajali bledo svetlobo, da so se razložili bližnji predmeti. Noč je minila proti pričakovanju mirno. Tolovajev ni bilo spregled, očividno zato, ker so si zvezni urami oropali vas. Sedaj so že odnesli pete.

Fantje, gremo, je dejal Lojze. Odšli smo preko vrtov po poti proti Dobrepoljam.

Danes gremo zopet v Ambrož, mi je pripovedoval Ciril. »Zadnjih smo jih pošteno našgali, kaj? Si gotovo že kaj slišal.«

Preko Kompolj smo šli na Tisovec. Tu ni bilo slišati veseljega smeha otrok kot navadno. Nasproti nam je prišla žena, v narodju je imela majhnega otroka, oči so ji zlivali solze. Pričevala nam je, da so jim sinoči vzel. »Cankarča« je zadnjih dve kraci. Kaj naj da sedaj otroku, ki vedno prosi mleka in kruha. Otroci so skrajnagi, mož je moral bežati, kaj naj dobiti denar, da bi jim kupili obliko.

Urne je torej nihova borba za svobodo! Trenutek smo vsi molčali. Če ti zločinci ne bodo kaznovani...

Iz Tisoveca smo šli preko Kala v Ambrož, del pa se je odcepil in so šli na Kamnen vrh. Dobimo se v Ambrožu. Previdno smo se pomikali proti vasi. Tolovajev ni bilo opazil. Tu pa tam se je ustavilo tudi druga skupina in opazovala položaj, toda tolovači ni bilo.

Fantje, gremo, je dejal Lojze. Odšli smo preko vrtov po poti proti Dobrepoljam. »Gremo, kaj je slišal, pravilno.«

To je brigada, meni Lojze. »Mogoče Cankarča«, ki je slišal kradla v Tisovcu. Zadnjih gremo zopet kolona... Po bregu dolni... tam gremo trije skupaji.

Tedaj reče Stajerc: »Jaz ne bom čakal, gremo, da jih napademo kar v sredino. Meni srbici roka.«

Boj počasi, reče Lojze.

Potegnil sem z njim. »To ne gre, da bi napadali brigado v sredini, poleg tega nas je samo osem, torej vsekakor premalo. Ce pa bi napadli, bi morali pracej bežati.«

To je brigada, meni Lojze. »Mogoče Cankarča«, ki je slišal kradla v Tisovcu. Zadnjih gremo zopet kolona... Po bregu dolni... tam gremo trije skupaji.

Tedaj reče Stajerc: »Jaz ne bom čakal, gremo, da jih napademo kar v sredino. Meni srbici roka.«

Boj počasi, reče Lojze.

Potegnil sem z njim. »To ne gre, da bi napadali brigado v sredini, poleg tega nas je samo osem, torej vsekakor premalo. Ce pa bi napadli, bi morali pracej bežati.«

To je brigada, meni Lojze. »Mogoče Cankarča«, ki je slišal kradla v Tisovcu. Zadnjih gremo zopet kolona... Po bregu dolni... tam gremo trije skupaji.

Tedaj reče Stajerc: »Jaz ne bom čakal, gremo, da jih napademo kar v sredino. Meni srbici roka.«

Boj počasi, reče Lojze.

Potegnil sem z njim. »To ne gre, da bi napadali brigado v sredini, poleg tega nas je samo osem, torej vsekakor premalo. Ce pa bi napadli, bi morali pracej bežati.«

To je brigada, meni Lojze. »Mogoče Cankarča«, ki je slišal kradla v Tisovcu. Zadnjih gremo zopet kolona... Po bregu dolni... tam gremo trije skupaji.